

**HELA
SVERIGE.**

*Hela Sverige
ska leva!*

U-Svängen

Informationsblad från Länsbygderådet i Västmanland Nr 1/2022 • April

**LÄNSBYGDERÅDET
I VÄSTMANLANDS LÄN**

Upplaga 250 ex

3

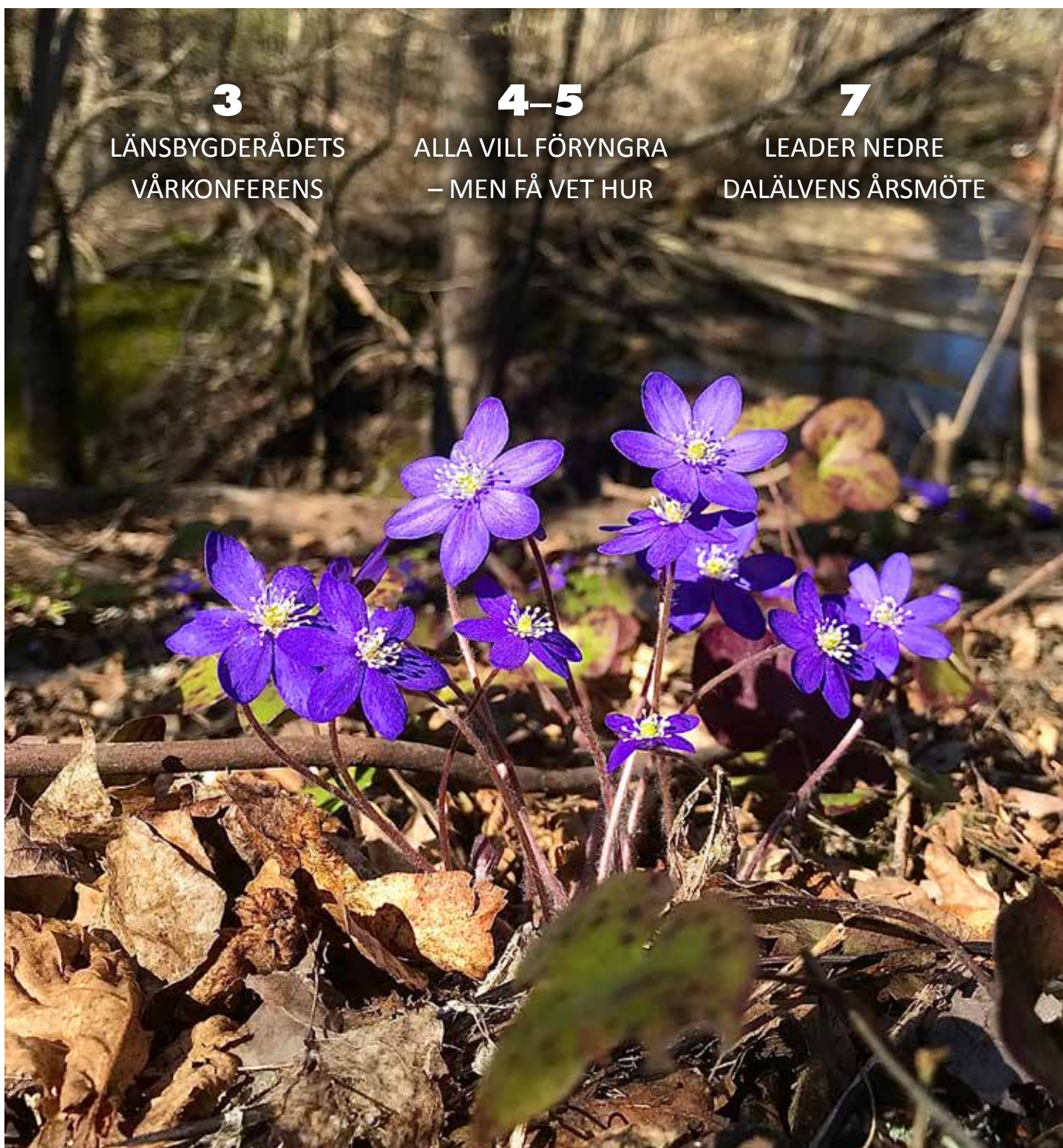
LÄNSBYGDERÅDETS
VÅRKONFERENS

4-5

ALLA VILL FÖRYNGRA
– MEN FÅ VET HUR

7

LEADER NEDRE
DALÄLVENS ÅRSMÖTE

Redaktörens ruta

Äntligen är pandemin borta och frihetens klocka skulle ringa in våren tänkte man. Och visst är det skönt att vi kan träffas igen. Om vi bara kunde ha sluppit Putin och hans galenskaper och krig i Ukraina. Alltid är det något att oro sig för.

Men nu är det vår. Ljuset har kommit tillbaka. Lärkorna drillar över åkrarna, blå- och vitsipporna blommar ute i backarna. Låt oss ta till oss den sprudlande vårglädje som naturen bjuder upp till och för en stund glömma de sorger och bekymmer som drabbar världen.

Landsbygdsrörelsen står otåligt och stampar och vill komma igång. Många är redan långt fram i planeringen andra smyger igång lite försiktigt. Jag är övertygad om att 2022 kommer att bli ett stort år runt om i våra byar och bygder. Vi har ju alla otåligt väntat på samhällets friskförklaring.

Ni som nu rivstartar låt mig för U-Svängens räkning få veta vilka evenemang ni genomför. Gärna i god tid så jag kan planera för ett besök. Vi behöver knyta ihop den västmanländska landsbygdsrörelsen och visa på allt det fantastiska som sker runt om i länet.

Ut och njut av den fantastiska och livsbejakande våren!

Inge Larsson, Tel: 070-665 45 43
E-post: virsboinge@telia.com

ORDFÖRANDE HAR ORDET:

Äntligen har restriktionerna släppt och vi kan blicka framåt mot nya mål och möjligheter. Kan iscensätta det vi planerade för inför 2020.

För oss i Länsbygderådet har vi utsett årets Lokala Utvecklingsgrupp vid vår årliga marskonferens och där vi på densamma fick en föreläsning om boende och byggande på landsbygden av Peter Eklund från vår riksorganisation Hela Sverige ska leva. Det bästa jag lyssnat på under många år var flera deltagares åsikter.

Vi deltar i årsstämmorna för Västmanlands Leaderområden, Nedre Dalälven samt Leader Mälardalen, och väntar ivrigt på att Leader Bergslagen kommer igång igen efter att vi under senaste Leaderperioden inte tilldelades några medel.

Vår nya hemsida har lanserats så gå gärna in på helasverige.se vidare till Västmanland och sök upp er förening samt skicka meddelande till mig om det är fel kontaktuppgifter m m. Där lägger vi kontinuerligt upp nyheter och alla möten, konferenser m m som vi bjuder in till.

27 april äger Länsbygderådet i Västmanlands årsmöte rum på Åsby Hotell i Hallstahammar. Kallelse har gått ut till alla våra medlemsföreningar, så anmäl er, kom och delta. Vi bjuder på lättare förtäring och som föreläsare har vi bjudit in Henrik Wester från Västmanland turism som berättar om turismen på landsbygden.

Vi kommer gärna och besöker er förening då vi gärna vill höra mer om föreningen samt berättar om Länsbygderådet. Hör av er till mig eller någon i styrelsen. Kontaktuppgifter finns på sista sidan av U-Svängen.

Vi ses väl på årsmötet

*Helen Fablin
Ordförande*

NY MEDLEM

Vi hälsar
Virso Hembygdsförening

hjärtligt välkomna som medlemmar i Länsbygderådet.

KALENDARIUM

VIRSBO KONSTHALL

Långfredag – Påskdag kl 10–16

Konst- och kulturrundan i Kolbäcksådalen

7–29 maj lör, sön och helgdag kl 13–17

Tre Västeråskonstnärer

4–26 juni lör, sön och helgdag kl 13–17

Italienska konstnärer

2-31 juli fre-sön kl 13–17

Det bästa av det bästa!

Unikt konstglas från Glasriket

KUNGSÖR med omnejd

21–22 maj kl 11–16

Konst- och hantverkssafari.

Besök i konstnärernas ateléer

Här kan alla våra föreningar annonsera sina aktiviteter.

Sänd uppgifter till: virsoinge@telia.com

LÄNSBYGDERÅDET
I VÄSTMANLANDS LÄN

HELA SVERIGE SKA LEVA/VÄSTMANLAND

är en ideell förening. Rådet ska vara länken mellan centrala, regionala, kommunala och lokala aktörer. På så vis kan den lokala utvecklingen främjas.

Vill du eller dina kontakter läsa U-Svängen på nätet, gå till www.helasverige.se och klicka på "Välj länsbygderåd" för att se Västmanland.

Peter Eklund från riksorganisationen Hela Sverige ska leva föreläste.

LÄNSBYGDERÅDETS VÅRKONFERENS

Länsbyggerådets ordförande Helen Fahlin överlämnade diplom och vinstcheck till ordförande Jan Larsson, Jädersbruksvänner.

Den 13 mars samlades ett 25-tal medlemmar till Länsbyggerådets årliga vårkonferens. Alla var överens om att det nu, efter det att pandemin ebbat ut, var helt fantastiskt att kunna ses och positivt satsa offensivt på framtiden.

Konferensen hölls på Åsby Hotell i Hallstahammar där deltagarna inledningsvis bjöds på lunch.

Föreningens ordförande Helen Fahlin öppnade därefter konferensen och berättade om Länsbyggerådets kommande verksamhet under 2022.

Dagens föreläsare var Peter Eklund från riksorganisationen Hela Sverige ska leva. Han föreläste om "Hur kan vi öka inflyttningen till våra byar och samhällen i Västmanland?" En fantastisk föreläsning som skapade insikter hos deltagarna. Insikter som förhoppningsvis kommer att omsättas i handling då bostadsbyggandet skall genomföras på deltagarnas respektive hemorter. En utförligare referat från

föreläsningen ges i en specialartikel i nästa nummer av U-Svängen.

Konferensens stora och efterlängtrade händelse var då "Årets lokala utvecklingsgrupp i Västmanland" skulle koras. Sju grupper hade sökt utmärkelsen. Jädersbruksvänner med sin breda verksamhet var efter långa diskussioner i juryn de som utsågs till årets grupp. Föreningen som kommer från Arboga kommun representerades av dess ordförande Jan Larsson. Länsbyggerådets ordförande lämnade över vinstchecken på 10 000 kronor och ett diplom med motiveringen varför Jädersbruksvänner blev året grupp. Motiveringen var:

Trots pandemin så har Jädersbruksvänner lyckats genomföra ett gediget och brett arbete med och för er förening som gagnar bygden.

Efter utnämningen höll ordförande i Jädersbruksvänner en presentation av föreningen där han redogjorde för deras mycket spännande upplägg med ett melanting av företagstänk och ideellt föreningstänk. En modell som kan tillfredsställa både strukturerat företagsfolk och spontana eldsjälar. Med den modellen har vi nått framgång och blivit ett besöksmål att räkna med sade Jan Larsson som också passade på att inbjuda alla konferensdeltagarna till årets Jädersbruksdagar som äger rum den 3–4 september.

Under konferensen lottades det även ut två grupper som kostnadsfritt får följa med till Hela Sverige ska levas Landsbygdsriksdag som går av stapeln i Jönköping 20–22 maj. De lyckliga vinnarna blev Svedvi Bergs Hembygdsförening och Kumla Hembygdsförening.

Inge Larsson

ALLA VILL FÖRYNGRA

– men få vet hur

Olivia Harrysson utklädd disneyprinsessan Elsa under barnens Spökvandring i Ransta.

Brist på föryngring är ett av de stora problemen i den ideella sektorn.

Nästan alla byalag och utvecklingsgrupper jag besöker klagar över att ungdomen och de yngre vuxna inte bryr sig om hur det går för hemortens utveckling och föreningsliv.

– Kan det vara så?

Eller är det kanske så att det är två olika världar som inte talar samma språk?

De gamla eldsjälarna och entusiasterna har byggt upp en verksamhet som de med rätta är stolta över och vill bevara som minnesmärken över deras insatser. De unga springer omkring i byar och samhällen med telefonen i handen och spelar Pokemon eller är sysselsatta med något annat som intresserar dem. Båda parter är lyckliga entusiaster för sina respektive verksamheter. Det är väl gott nog kan man tycka. Men allt skulle kunna bli så mycket bättre om dessa världar kunde förstå varandra och tala samma språk. Inget av dessa intressen är ju bättre eller sämre än det andra.

Det finns ingen dundermedicin som kan rätta till detta. Jag tror att det är vi gamla eldsjälarna som börjar närma oss bäst före datum som måste

hitta vägar att på ett positivt sätt närma oss de yngre och lyssna på dem. De har säkert andra frågor som de vill prioritera och få respekt för.

Jag tog kontakt med ett par föreningar som lyckats få med yngre personer och sänka medelåldern bland de aktiva föreningsmedlemmarna. Den ena föreningen är Ransta Nästa. Där är den yngst styrelseledamoten sjutton år och den äldsta en bit över sextio. Olivia Harrysson är sjuttonåringen som tagit plats i styrelsen. Vi tog kontakt med henne för att höra hur det var att vara så ung och vara med i styrelsen för det framgångsrika Ransta Nästa.

Hon berättade att hon började i föreningens ungdomsråd och att hon nu fått en plats i föreningens styrelse. Det är så jätteroligt att vara med där, säger Olivia. Det är så fantastiska människor i styrelsen. De lyssnar på mig och jag möter alltid respekt för mina förslag och idéer.

Jag har tagit initiativet till Ungdomsstationen, en sorts ungdomsgård i den gamla tågstationen dit ungdomarna kan komma och träffas. Ett annat projekt var när vi hittade 40 ton snö utanför en ishall. Den snön körde vi hit till Ransta och gjorde en jättefin pulka-backe av.

I många av de större aktiviteterna lägger vi in särskilda saker för barnen. Där kommer jag ofta med förslag som sedan genomförs.

Det finns flera ungdomar i Ransta som gärna hjälper till när vi har våra aktiviteter. Vi frågar Olivia vad hon tror är framgångsfaktorn om man vill ha ungdomar att aktivera sig. Hon är tvärsäker på sin sak.

– Låt dem driva och genomföra sina frågor och visa respekt för deras åsikter, säger hon.

– Låt dem driva och genomföra sina frågor och visa respekt för deras åsikter

Den andra föreningen vi tog kontakt med var Hembygdsföreningen Karmansbo Bruksmiljö. De började få problem med sina smidedagar.

– Arbetet där är tungt och vi började alla bli lite för gamla för att klara jobbet, säger

eldsjälen Tommy Berglund. Vi kom på idén att bjuda in hela byn till en stor grillfest. Vi delade ut inbjudningar i byns alla postlådor. Många kom, vi festade och hade riktigt roligt tillsammans.

– Vi passade naturligtvis också på att tala om hur roligt vi gamlingar har det nere i smedjan, säger Tommy.

Många blev intresserade av att få vara med. Vi ordnade inspirationsträffar där vi berättade om smedjan och smidet. Dessa träffar följdes upp med utbildning av smeder.

I dag har vi nio nyutbildade unga smeder som är stolta över sin nya roll. I somras skötte de själva smidet vid den gamla mumblingshammaren och i valsverket. Vi gamlingar fanns bara med i bakgrunden som rådgivare och scendekor, säger Tommy och ler förnöjt.

Eldsjälen Tommy Berglund bjöd in till grillfest och fick nio nya unga smeder i Karmansbo.

De här två exemplen visar tydligt att det finns många olika sätt att nå förnyring i våra byalag, hembygdsföreningar, bygdegårdar och lokala utvecklingsgrupper. En sak är dock säker. Ungdomarna kommer inte självklart ta över och förvalta de gamla eldsjälarnas projekt och alster. De måste få utrymme och svängrum för sina förhoppningar, idéer och drömmar. Ge dem det så kommer genomsnittsåldern garanterat att sjunka i många av våra föreningar.

Inge Larsson

BYGD OCH BRUK UTE MED JUBILEUMSSKRIFT

BYGD OCH BRUK är en skrift som introducerades av bygdeföreningarna i Skinnskattebergs kommun. Det är nio föreningar som årligen går samman och producerar denna historiska skrift.

Årets jubileumsskrift är lite extra spännande. Den största artikeln handlar om Sven Vettterskog. Man hittade hans skrivelse och minnesanteckningar i en gammal låda. Efter noggrant övervägande valde redaktionen att publicera dessa i oredigerat skick. Dialektord och ibland en lite annorlunda svenska finns kvar och ger den 16-sidiga artikeln en extra krydda och autenticitet.

Men årets jubileumsnummer innehåller mycket mer högtintressant såsom Kolarviken i Riddarhyttan, Posten hade en central roll i Stjärnvik, Baggbrobygdens skolverksamhet, Från far till son i 300 år i Bernshammar, Nedslag i Uttersbergs osthistoria, August Westlings minnen från Trummelsberg med mera, med mera.

Skriften kostar 100 kronor vilket är ett mycket lågt pris för så mycket läsvärd hembygdshistoria. Vi kan bara rekommendera: Köp den! Du kommer inte att bli besviken.

Inge Larsson

LÄNSBYGDERÅDET
I VÄSTMANLANDS LÄN

INBJUDAN TILL ÅRSMÖTE

Länsbygderådet i Västmanland HSSL

Onsdag den 27 april 2022 kl 18.00

på Åsby Hotell, Skantzgatan 7, Hallstahammar

Du och Din förening blir viktiga under 2022. Alla lokala krafter måste aktiveras i arbetet för att ge människorna i Västmanland möjlighet att bo och verka också utanför de större tätorterna. Samhällsservice, bredband, boende, integration är några av de frågor som snart måste lösas. Västmanlands länsbygderåd är en del av Hela Sverige ska leva, som arbetar ideellt för att skapa ett nät av centrala, regionala, kommunala och lokala aktörer.

Mötet börjar med att vi samlas runt en måltid.

Henrik Wester från Västmanland Turism berättar om turistnäringen i Västmanland.

Årsmöteshandlingarna delas ut till deltagarna vid ankomsten.

Meddela ev matallergi.

Anmäl deltagande senast den 13 april till:

Styrelsens sekreterare Regina Da Ré

Mobil: 073-734 12 94

E-post: gina-julla@live.se

Hjärtligt välkommen!

Leader Nedre Dalälvens årsmöte

Leader Nedre Dalälven höll sitt årsmöte på Sjöviks Folkhögskola utanför Avesta torsdagen den 24 mars. Vårt Länsbygderåd är medlemmar där eftersom Sala kommun ingår i detta Leaderområde.

Verksamhetsledaren Lotta Heimeresson inledde med en kort sammanfattning av året 2021. På grund av Covid19 blev inte helt vad man hade planerat. Framför allt kunde de internationella aktiviteterna inte genomföras.

Innan det faktiska årsmötet presenterades några projekt som genomförts under 2021. Extra intressanta för oss i Västmanland var två från vårt län.

Det ena var restaurering och ombyggnad av bouleparken i Ransta. Här visade xxx Oskarsson bilder och berättade medryckande om pensionärernas strävsamma arbete. I dag är banorna med servicebyggnader klara och är mycket populära både som tävlingsbanor och som spontan mötesplats.

Det andra projektet från vårt län var Svartådalens lokala ekonomiska analys och presentation av den. Det var Birgitta Barr-

säter som berättade hur man genomfört analysen och presenterade en fantastiskt fin skrift som är mycket läsvärd och skulle kunna vara en stor hjälp som inspiration för många byalag och utvecklingsgrupper som vill formulera mål och ladda om.

Innan årsmötetsförhandlingarna bjöds på en delikat laxtallrik.

De traditionella årsmötetsförhandlingarna var snabbt avklarade. Allt gick enligt gängse rutiner och deltagarna hann hem och se fotbollsmatchen mellan Sverige och Tjeckien.

Inge Larsson

Flyktingar från Ukraina

Till min hemort Virsbo fick vi redan i mitten på mars de första flyktingarna från Ukraina. Det var mer eller mindre kaos. Två mammor med fem barn vardera hamnade i varsin mycket spartanskt möblerad lägenhet. De fick en matkasse och ett oladdat kreditkort var. I en annan lägenhet placerades en farmor och farfar med sitt tioåriga barnbarn. Där fanns fyra madrasser på golvet och ett köksbord med tre stolar. Här kommer det svårt traumatiserade människor till vårt land. De är dåligt förberedda för ytterligare svårigheter och motgångar.

Det vi nu upplever är bara början på en stor kommande flyktingström av människor som har hemiska upplevelser i bagaget och som saknar allt. Migrationsverket behöver skärpa sina mottagningsrutiner avsevärt och göra klart vem som har ansvar och för vad.

Här kan vi i lokala utvecklingsgrupper och byalag få en viktig uppgift. Flyktingarna vill inget hellre än att få kontakter med folket i sina nya hemorter. Visst är språket en barriär. Vi är ju inte så många som talar ukrainska eller ryska men det viktigaste är att man finns där och visar att man bryr sig. Som hjälp finns det en app "Google översätt" som man kan ladda ner i mobilen och som översätter det både från svenska till ukrainska och tvärtom. Den kan man ha stor glädje av i de inledande kontakterna.

Många av flyktingarna kommer från landsbygden och jag är övertygad om att de via ett bra och hjärtligt mottagande även kan bli en stor tillgång för deras nya hemorter. Det behövs bara vi tar mod till oss och hälsar dem välkomna både i ord och handling.

Inge Larsson

NATURRUTAN

Rubinnäktergal

Den här gången tänker jag ta er med på en lite annorlunda fågelskådning. Många har säkert hört talas om Club300. De där galningarna som hoppar i bilen och kan åka hur långt som helst för att se en ovanlig fågel. Jag tillhör det gänget och jag stortrivs med det. Vi har jättetrevligt när vi ses, ofta på udda platser, runt om i hela landet.

Nu ska jag berätta om rubinnäktergalen som i många år varit alla skådares stora dröm. Så hände det. Larmet gick om en rubinnäktergal i Vargön utanför Trollhättan. På morgonen efter var jag där tillsammans med många hundra

fågelskådare från hela Sverige. Ingen rubinnäktergal syntes till men dagen efter dök den upp igen. Nu fick jag inte chansen att åka men kände mig trygg då den sågs varje dag. På juldagen var jag tillbaka i Vargön igen. Det var tolv minusgrader på morgonen när vi stod tålmodigt och väntade. Så dök den upp i strålände morgonsol. Vilken lycka. Bättre julklapp kunde man inte få. Det var min art nummer 445 i Sverige. Och lite stolt är jag nog för att jag, trots sjukdomar och elände, fortfarande leder ligan om sedda sverigearter bland västmanlänningarna. Nu är det vår och allt är möjligt. Ser fram emot nya spännande fågelarter.

Inge Larsson

Foto: Håkan Larsson

Foto: Oscar Carheden

**HELA
SVERIGE.**

*Hela Sverige
ska leva!*

LÄNSBYGDERÅDET I VÄSTMANLANDS LÄN

HÖR AV DIG!

Utnyttja möjligheten att berätta om din förening! Vad jobbar ni med? Hur kom ni igång? Planer?

"Ingen kan skriva" säger ni — bara ring eller maila till Inge Larsson, så får ni hjälp med att berätta!

Alla kontaktmöjligheter vid Inges bild här intill!

Du kan kontakta vem du vill bland styrelsens medlemmar – adresser här intill. Välkommen att höra av dig!

POSTADRESS:

Hela Sverige ska leva/
Länsbygderådet i Västmanland
c/o Regina Da Ré
Svedvi-Berga 11
734 92 Hallstahammar

Länsbygderådets styrelse 2022

Ordförande
HELEN FAHLIN
Korsbacksvägen 17
737 91 Fagersta
070-511 14 38
helen.fahlin@helasverige.se

Kassör
NILS-GUNNAR NILSSON
Rikshusvägen 1 A
722 33 Västerås
021-604 58, 073-638 10 78
nigun44@gmail.com

Sekreterare
REGINA DA RÉ
Svedvi-Berga 11
734 92 Hallstahammar
073-734 12 94
gina-julla@live.se

U-Svängen
INGE LARSSON
Kvarnängsvägen 10
730 61 Virsbo
070-665 45 43
virsboinge@telia.com

ANN-MARIE KARLBERG
Barkarövägen 14
736 93 Kungsör
072-510 45 25
ann-marie.karlberg@hotmail.com

MARLENE CARLSSON
Sotvretsvägen 4 A
739 30 Skinnskatteberg
073-665 20 80
balibuddha@hotmail.com

ANSVARIG UTGIVARE AV U-SVÄNGEN: Länsbygderådets ordförande Helen Fahlin.

Skickas till länets ca 110 lokala utvecklingsgrupper, kommunala tjänstemän, turistbyråer, organisationer som Coompanion, LRF, ALMI med flera samt myndigheter som Länsstyrelsen och Landstinget.